

Ը.

Ընդրեկ	բուլբուլ, ամբողջ:
Ընկերք	լի, լից, լեցուն:
Ընծայիլ	ծնանիլ:
Ընկերեւ	օգնեւ, աջակցել:
Ըննել	անկանիւ, իշնալ:
Ընտր, ընտրք	ինչպէս:
Ընտրաբա	տարբերութիւն
Ընք ալ (մեծ)	բնորոշիւն:
Ընինա	ամենէն (մեծ):
Ընտանութիւն	գեղեցիկ:
Ընդարգիթ	գեղեցկութիւն:
Ընդու	սփռոց, փռոց:
	(հսնգ. asztal, լիհ. stol)
Ըսկերկիթ	(վալ. sgărcitu) աղահ:
Ըսկերկիթ ութիւն	աղահութիւն:
Ըստր	հարապա:
Ըրախի	ցքի, օղի:
Ըրատի	(թուրք.) սիրով:
	(pol. rad)

Յ.

Թաթաւ	անձրեւ:
Թամբել	թամբ գնել:
Թապաք	(վալ. tabacu) ծխախոտ:
Թապիւ	նետել, ձգել:
Թարայ	աղաղթել:
Թարախ	der Eiter.
Թարթիւ	նայիւ, հայիւ:
Թարթիւ	արտեւանունք:
Թարցտեւ	թրջել:
Թեղ, թեղով	(թուրք.) շուտ, շուտով:
Թեփսի	(թուրք.) պնակ, սկուտեղ:
Թիչ	die Spanne, die Palme.
Թուի	բոլայ, գնչու:
Թուխու	թառափ:
Թուղթ	գիրք:
Թուիլ	թուշիլ:

Թ.

Թաթիլ	վարուիլ:
Թանկաւի	երկնագլխ, կապոյտ:

Թ.

Իզովր	(վալ. isvor) աղբիւր:
Իծով (տնալսք)	շատ, կարի:
Իննաւ հանել	յղծ:
Իննու	ի լոյս հանել:
Ինչխարէն	իննեբորդ:
անխարէն	սրչափ — այնչափ:
Ինչուրի	մինչեւ:

Ինտա — ին-	ասգին — ան-
տան	գին:
Իշիւել	համարակիլ:
Իսով	յանգգնիլ:
Իսով մը	ինչ տեսակ, ինչպիսի:
Իստակ	պիսի:
Իստիկիւ	կերպով մը:
Իսով	յստակ, մաքուր:
Իրեքմըն	(pol. wszystkim) մաքրել:
Իրեքու	բոլոր, ամբողջ:
Իքմըն	տեղ մը:
Իքմըն	երբորդ:
Իքմըն	բան մը:

Լ.

Լագուժ ուտել (վալ. imbucă, lacomu)	լագուժ:
Լաթե պերնեւ	վարտիկ:
Լաթ	թաշկինակ:
Լալիւ, ձեռաց —	երամշտութիւն
Լաուլուտան	քանի, շուտակ:
Լաուլի	նապաստակ:
Լաուրաւ	մարախ:
Լեգուգայ	(վալ. locusta) շողջորդիւ:
Լեգուգիւ	շշմարիտ:
Լըման	աղբուկ:
Լիթիգոր	(վալ. lipilóre) շիշ:
Լիլիաք	(վալ. lilianu) շիշիկ:
Լիմպուիւ	(վալ. limbricu) թառաւ:
Լոգնել	աղտոտել:
Լուսնակայ	լուսին:
Լոյմայ	(թուրք.) կարք:
(Լուսնակիւ)	Լուսն, Վոսթու

Յ. Ե. Ը. Բ. Ը. Ը. Ը.

Ե. Ե. Ը. Բ. Ը. Ը. Ը.

1. «Հունգարացի աղագան:» — 2. Աղագանակի քունի մը նստածներ: — 3. «Յուգոսլաւիայ. ձեռ. մտղան. Միսիթ. Ի Վիեննա:»

1. «Հունգարացի աղագան:» Այս վերնագրով տեսար մը հրատարակեց J. Merza հունգարերէն լեզուաւ (A hazai árménység jóvője, Kolozsvár, 1896), որուն մէջ հեղինակը կը խօսի Հունգարացի աղագանութեան կորստեան վրայ (եկեղեցական արարողութիւնք, լեզու եւ աղագանի սովորութիւններ), կ'առաջարկէ դարմաններ, եւ կը յանձնէ հայ եպիսկոպոսութիւն մը հաստատել:

2. Ագիտութիւն Ինչ մը հարգանքներ: Բուլղարացի հրատարակող Ethnologische Mit-

theilungen aus Ungarn“ (V. Bd. 1896, 5 bis 10 Heft) թերթին մէջ հետեւեալ ազգային հաստատեաները կան. 1. Հայ ազգագրութեան եւ վիպական երգերու մասին տեղեկութիւններ (էջ 139), զոր վերջէն էլ 123 արդէն ծանօթացուած ենք: 2. Հայերէն ստակ մը կրակաւոր հայերէն մէկ ձեռագրէն (էջ 154): 3. Ստաւաբանութիւն (էջ 234) հետեւեալ հայերէն բառերով՝ Ռոյս (πτερόν), Խալ (χρστ), Ռոյս (δρόνος), Բաւր (վեդ. mür, amür), Եպիւ-Նոյէ: 4. Մասնաւորութիւններ Հիւրըմանի քերականութեան եւ Հ. Ղ. Սիլիւսի ազգագրական նոր հրատարակութիւններուն վրայ:

3. «Գալիսիայի հայ. յեռ. հոգի». Միլի. Ի Վիլնա: Այս հրատարակութեան վրայ վիճակներ համալսարանի հայագէտ Պրոֆ. Ֆր. Միւլլէր քննադատութիւն մը հրատարակեց «Wiener Zeitschrift f. d. K. d. M.» թերթին մէջ (1897, էջ 183), որմէ կը քաղենք հետեւեալը. «Այս կոթողական (monumental) գործը, որ միջնախի Միխիլարեան Միաբանութեան եւ ի մանաւորի անոր գիտնական անդամին՝ Հ. Ե. Յաշեանին ամենամեծ պատիւը կ'ընէ, աւրիշ անգամ մեր խոսած հրատարակութեան մէկ մասն է: Ասիկայ փառաւոր վկայութիւն մըն է գիտնական մտաց եւ ժամանակիս գիտութեան բարձրութեան վրայ գտնուող գիտնականութեան այն Միաբանութեան, որ իւր գոյութիւնը պարտական է անհման Միխիլարայ, չճմարիտ «միխիլարեան» իւր ծանրապէս փորձուող աշխուկան ազգին: Գիտութեանց կայսրին. Անդադմիան այս շքեղ գործը, որուն փայլն նաեւ իւր վրայ կը ցոյանայ, իւր պաշտպանութեան տակ առաւ, եւ ապագրութեան մեծամեծ ծախսը մաս մը հանդանակեց: ... Անշուշտ հասարակաց գրադարանները պիտի չգտնադառնին այս գեղեցիկ գործը ձեռք բերելու, եւ նոյն իսկ անոր համար, որ Միխիլարեան Միաբանութիւնը ի վիճակի ըլլայ իւր իսկ ձեռնարկած մեծագործ հրատարակութիւնը շարունակել եւ ըստ պատշաճի շքեղացնելն»:

Յարգելի Պրոֆեսորը նոյն թերթին մէջ գրած է նաեւ «Բաւր», Եպիւ, Պրոյս եւ Պրոյս-բառերու ստուգաբանութիւնները: Հ. Գ. Գ.

ՍՅՈՑՈՒՄ ԹԵՐԹԵՐԷ ԺԱՆՆԵՐՈՒՆԸ

1. Յատուկ անուններու ստուգաբանութիւն: — 2. Պարական արտակարգ գնապատմութեանց հայ աղագանքը: — 3. «Նոր-Փոր», անուն նոր պարբերագիր մը: — 4. «Հանդէս Ամսօրեայի» արմատները սուղը: — 5. Բարբար տիկին մը: — 6. Որքեր: — 7. Ե. Ե. Գ. Յորդանանի տաշարութիւնը: — 8. Նորոստոյց ին կանոններ:

1. Հիշատակ մասնակցութեամբ հարգելի է: «Թաւա» (Թաւ 172) կը գրէ. «Աւետարանի» թիւ 97ին մէջ Պ. Միհրան Ե. Պարբերական շատ շահեկան ուսումնասիրութիւն մ'ըրած է Մշակ Հասարակութիւնի գեղեցիկ վրայ. բայց կը սխալի երբ գիւղին անուան ստուգաբանութիւնը համար կ'ընէ թէ, «Հասարակաւոր այս անուն առած է իւր բնակչաց աւելի հասարակութեան ըլլալէն»: Բայց այս առակի ստուգաբանութիւնները, ինչպէս վերջին տարիներու քննադատութիւնը հաստատեց, որոշիկ մարմնէն ծնած են թաւաբանութիւններ են, առանց շարժիչի եւ իրական հիմ մը ունենալու: Մեր կարծիքը հասարակութիւն հասարակութիւն ինչպէս կ'ընէ Մշակին կրճատելով եւ առանց մտախի, սա է թէ այդ գիւղին մէջ կամ մտաբեր, առանց որքաւոր վայր մը — ըլլայ աղբիւր, անտառակ, ճգնաբան են — գտնուած է Հասարակութեան անունով. ու գիւղացիները հոն հաստատուած տան, բնակաւորարար տեղին անունովը ծանցուած են: Թաւա աղբիւրի տեղի որքաւորութիւնը հետքը գտնուի մինչեւ հիմայ ալ, եթէ ուշմ հետեւորդը մը լինի, ինչպէս է Պ. Պարբերականը: Մեր գրիմէ բոլոր վանքերը ունին իրենց Հասարակութեան, այն տեղը՝ արդէն օւրաւորը առաջին անգամ կը տեսնի վանքի կաթողիկէները եւ ծուրը գնելով ու երես խաչակերպելով կ'ընէ. «Հասարակութեան Ս. Երրորդութիւն, հաստատութիւն Ս. Կարապետ կամ Առաքել... եւն վանքին անունը», Արդ եթէ այս տեսակ հասարակութեան (վայր) մը գիւղի վերածուելու յարմար ըլլար, միթէ պիտի չպահէր այդ գիւղը Հասարակութեան կամ անոր աղաւաղումը, ինչպէս Անթանիոս կ'ընէ Անթանիոսի վանքին: Իրաւ է որ Հասարակութիւն գիւղն ալ Առաքելի վանքէն կը տեսնուի. կամ գիւղը տեսնուի անունով. հասարակութեան, բայց ստոր համար չէ՞ կրնար գնդել թէ Առաքել կամ Բերգալիցի շուկարներն ու անտառն թաւ կորոնները այդ գիւղին հասարակութեան անուն առած ըլլան եւ ամէկ ծագած ըլլայ հասարակութիւն անունը: Ամէն պարագայի մէջ պէտք չէ ջանք գրիւկ անունով ծանօթ Յարմար պատմութեան մէջ գտնուած անուններու սխալ ստուգաբանութիւններ առաջ գիւղերուն, ինչպէս այս վերջինի մէջ»:

2. Պարբերական արտակարգ գնապատմութեանց հայ աղագանքը: «Մշակի» մէջ (Թաւ 81) կը կարդանք. «Այս արեւմտեան Ամերիկայից Թիֆլիս հաստա պարսից մի արտակարգ գնապատմութիւն, որ գնացել էր Անթանիոսին Միաբան Հասարակութեան համարակալութեան նախագահին՝ Մարգարիտ Իգգիւն Լաւրի գահակալութիւնը ծանուցանելու համար: Արտակարգ գնապատմութեան Մշակը-ուշ-Սալիքանէն,